

06.05.2019

Asia/5

§ 297

V 22.5.2019, Valtuutettu Mia Nygårdin aloite selvitystyön käynnistämiseksi kasvavien liikenneuhkien vaikutuksesta Helsingissä toimivien yritysten sijoittautumissuunnitelmiin

HEL 2018-010594 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ulla Tapaninen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mia Nygård ja 20 muuta valtuutettua esittävät selvitystyön käynnistämistä kasvavien liikenneuhkien vaikutuksesta Helsingissä toimivien yritysten sijoittautumissuunnitelmiin.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunki haluaa tarjota yrityksille houkuttelevan ja kilpailukykyisen toimintaympäristön, jotta yritykset haluavat sijaita Helsingissä. Yritysten asiakkaiden, jakeluliikenteen ja työntekijöiden sujuvat liikenneyhteydet kaikilla kulkumuodoilla ovat keskeinen osa hyvää toimintaympäristöä, ja vaikuttavat olennaisesti yritysten sijoittautumispäätöksiin.

Kaupunkistrategian (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) mukaan Helsingin tulee olla Suomen paras kaupunki yrityksille. Kaupunkistrate-

gian tavoitteena on, että yksityisen sektorin työpaikkamäärä kasvaa pitkällä aikavälillä vähintään yhtä nopeasti kuin asukasluku, ja että Helsingin kuntakohtainen yhteisöveron jako-osuus nousee yli 30 prosentin tasolle valtuustokaudella.

Yhteisöveron osuus kaupungin kaikista verotuloista oli 22 prosenttia vuonna 2018. Helsingin yhteisöverokertymä kaksinkertaistui vuosina 2012–2018. Yritysten arjen sujuvuudesta ja toimintaympäristöstä huolehtiminen on kaupungin talouden kannalta tärkeää.

Kaupungin teettämässä tuhannen helsinkiläisen yrityksen puhelinhaastattelututkimuksessa selvitettiin yritysten näkemyksiä Helsingin elinkeinopolitiikasta ja kaupungista sijaintipaikkana. Tutkimuksessa liikenteeseen liittyvät asiat korostuivat syinä, jotka vähensivät yritysten halukkuutta suositella Helsinkiä sijaintipaikaksi oman toimialan yrityksille. Tutkimuksen vastaukset kerättiin vuodenvaihteessa 2018–2019.

Liikenteeseen liittyvät syyt, kuten liikenne- ja kulkuyhteydet, liikenne-ruuhkat, liikenteen sujuvuus ja tietyt, autoilun vaikeus tai sen rajoittaminen sekä pysäköintiongelmien nousivat esille joka kolmannessa vastauksessa. Osuus oli noussut vuonna 2016 toteutettuun edelliseen tutkimukseen verrattuna, jolloin liikenteeseen liittyvien syiden osuus oli 23 prosenttia.

Kävelykeskustan merkittävän laajentamisen ja maanalaisen kokoojakadun edellytysten selvitystyön yhteydessä tehdyissä yrityshaastatteluissa kartoitettiin eri kokoisten yritysten näkemyksiä esimerkiksi keskustan saavutettavuudesta ja liikenteen sujuvuudesta. Ydinkeskustan ja kantakaupungin yritykset pitivät erityisen tärkeänä, että yksityisautoilun ja tavaraliikenteen edellytyksiä ei jatkossa heikennetä. Haastattelut toteutettiin kesällä 2018.

Liikenteen sujuvuuteen liittyvät haasteet johtuvat yhtäältä katutöiden ja rakennushankkeiden aiheuttamista väliaikaisista liikennejärjestelyistä sekä toisaalta seudun kasvusta ja kasvun aiheuttamasta liikennemäärien lisääntymisestä. Helsingin seutu on Suomen valtakunnallisten ja kansainvälisten yhteyksien solmukohta. Seudun väestö jatkaa tulevaisuudessaan kasvuaan noin 1,4 prosentin vuosivauhdilla. Vuonna 2030 seudun asukasluku on arvion mukaan noin 1,6–1,7 miljoonaa väestöennusteesta riippuen. Seudun jatkuva väestönkasvu aiheuttaa haasteita kestäväälle maankäytölle, asumiselle ja liikennejärjestelmälle. Väestön kasvaessa seudun liikenneväylien kapasiteetti ei lisäännä samassa suhteessa, mikä aiheuttaa liikenteen ruuhkautumista.

Seudullisissa ja Helsingin sisäisissä liikennehankkeissa on tärkeä ottaa huomioon yritysten tarpeet osana kokonaistarkastelua. Monelle yritykselle hyvä saavutettavuus henkilöautolla ja kohtuullisella etäisyydellä

sijaitsevien pysäköintipaikkojen määrä ovat keskeisiä toimintaedellytyksiä, etenkin jos työntekijöiden ja asiakkaiden auton käyttö on välttämätöntä. Myös toimivat jakelu- ja huoltoliikenneyhteydet sekä niiden vaatimat pysäköintipaikat ovat yritysten toiminnan kannalta tärkeitä.

Hyvä saavutettavuus on paitsi usean yrityksen myös Helsingin kanta-kaupungin kehityksen edellytys. Keskustan elinvoimaisuuden, viihtyisyyden ja toiminnallisuuden kannalta on tärkeää huolehtia keskustan ja kantakaupungin saavutettavuudesta henkilöauto- ja tavaraliikenteen osalta erityisesti säteittäisten pääväylien kautta.

Liikennejärjestelmän kehittäminen, katujen kunnallistekniikan ylläpito ja parantaminen, rakennushankkeet sekä tulevaisuuden teknologioiden mahdollistaminen vaikuttavat tulevaisuudessa tilapäisesti liikenteen sujuvuuteen. Vaikutukset aiheuttavat paikallisesti haittaa niin kävelijöille, pyöräliikenteelle kuin moottoriajoneuvoilla kulkeville.

Katutöihin liittyvien haittojen hallintaa ja ketterämpiä toimintatapoja kehitetään parhaillaan hankkeessa, jonka tavoitteena on tuottaa systemisiä ja kulttuurisia muutoksia kaupungin katutöiden koko prosessiin ohjelmoinnista toteutukseen ja viestintään. Tarkoituksena on muun muassa kehittää urakoihin liittyviä hankintamenettelyjä ja vaikuttaa urakoitsijoiden työsuunnitteluun, nostaa liikennejärjestelyjen laatutasoa sekä lisätä valvonnan vaikuttavuutta ja parantaa yhteisellä työmaalla toimivien vuoropuhelua.

Hankkeen yhtenä osakokonaisuutena on Aalto-yliopiston toteuttama tutkimushanke, jossa selvitetään katuhankkeiden nykytila ja taloudelliset vaikutukset asukkaiden ja yritysten näkökulmasta. Tutkimushankkeessa kehitetään Helsingin oma toimintamalli, jota kokeillaan kahdessa katukohteessa.

Kaupungin toimenpiteet katutöiden haittojen vähentämiseksi näkyvät jo esimerkiksi Hämeentien uudistuksen yhteydessä. Mechelininkadun peruskorjauksesta saadun palautteen perusteella Hämeentien varrella toimiville yrityksille suunnattuun viestintään ja tiedottamiseen on kiinnitetty entistä paremmin huomiota. Työmaa-aikaiset järjestelyt saattavat kuitenkin aiheuttaa tulojen menetyksiä ja kustannuksia yrityksille. Mahdollisia negatiivisia vaikutuksia tulee pyrkiä lieventämään esimerkiksi työmaan välittömässä läheisyydessä toimivien yritysten näkyvyyteen liittyvillä ratkaisulla.

Kaupunginhallituksen (30.5.2016, 541 §) päätöksen mukaisesti kaupungin valmistelussa olevista suunnitelmista tulee laatia riittävän aikaisessa vaiheessa yritysvaikutusten arviointi, jonka tavoitteena on arvioida suunnitelmien vaikutuksia yritysten toimintaedellytyksiin sekä lieventää hankkeiden mahdollisia negatiivisia vaikutuksia.

Kaupungilla on aiemmista selvityksistä ja muista tietolähteistä kerättyä kattavasti tietoa liikenteen kehityksestä, sujuvuudesta, keskeisimmistä ongelmakohtista, yritysten sijoittumisesta ja saavutettavuudesta sekä kaupunkilogistiikan toimivuudesta. Tutkimusten perusteella yritykset pitävät erittäin tärkeänä, että kaupunki huolehtii liikenteen sujuvuudesta kaikilla liikkumismuodoilla.

Kaupunginhallitus toteaa, että koska uusi selvitys ei toisi merkittävää uutta tietoa edellä mainituista asioista, aloite ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin. Liikenteen sujuvuus on kuitenkin keskeinen edellytys yritysten sujuvan arjen sekä Helsingin työpaikkojen ja kaupungin verotulojen turvaamiseksi. Selvityksen sijaan on tärkeä toteuttaa toimenpiteitä, joilla yritysten kokemiin liikenneongelmiin puututaan. Valtuustoa-loitteessa esille nostetut haasteet heikentävät kaupungin mainetta ja houkuttelevuutta yritysten sijaintipaikkana.

Aiheesta on pyydetty lausunnot Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymältä, Helsingin seudun kauppakamarilta ja Helsingin yrittäjiltä. Saadut lausunnot ovat liitteenä (liitteet 2 ja 3).

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Vastaus on valmisteltu kaupunginkanslian elinkeino-osaston sekä talous- ja suunnitteluosaston yhteistyönä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ulla Tapaninen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Nygård Mia Aloite Kvsto 10102018 8
- 2 Lausunto 4.3.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- 3 Lausunto 1.3.2019, Helsingin seudun kauppakamari

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 74

HEL 2018-010594 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkirakenne, yritysten sijoittuminen ja liikenne

Kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa otetaan mahdollisimman hyvin huomioon sekä yrittäjien tarpeet että yritysten erilaiset sijaintitarpeet. Helsingissä toteutettavilla maankäytön ja liikenteen investointihankkeilla pyritään saavuttamaan ja toteuttamaan kaupunkistrategiasa (2017–2021) ja toimenpideohjelmissa asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä.

Yritykselle houkutteleva sijainti riippuu yrityksen toimialasta ja toiminnan luonteesta. Keskustasijainti houkuttelee yrityksiä, joille tärkeää on toisten yritysten ja asiakkaiden läheinen sijainti sekä hyvät joukkoliikenneyhteydet. Nämä yritykset hyötyvät keskustasijainnista ja ovat valmiita maksamaan keskustan tuomista eduista. Keskustan suosiota ylläpitävät myös hyvät liikenneyhteydet ja palvelutarjonta, laadukas imago sekä hyvin ylläpidetty kiinteistökanta. Helsingin ydinkeskusta on pääkaupunkiseudun houkuttelevin ja kallein toimisto-osamarkkina-alue. Kuljetusriippuvaiset ja halvempaa maanhintaa hakevat yritykset sijoittuvat puolestaan pääsääntöisesti kauemmaksi keskustasta, johon heidän tilaa ja joustavia henkilöauto- ja kuljetusliikenneyhteyksiä vaativien toimintonsa on mahdollista sijoittaa.

Maankäytöllä ja kaupunkirakenteella on vaikutusta kulkutavan valintaan. Mitä tiiviimpi ja toiminnoiltaan sekoittuneempi kaupunkirakenne on, sitä todennäköisemmin palvelut ja työpaikat ovat saavutettavissa kävellen asukkaiden näkökulmasta. Toisaalta myös mitä tiiviimpi kaupunkirakenne on, sitä helpompaa alueelle on järjestää tehokas ja toimiva joukkoliikenne, jolloin henkilöauton tarve pienenee. Pyöräliikenteen olosuhteiden parantaminen edistää kestävästä liikkumisesta kaikenlaisessa ympäristössä.

Eri osissa Helsinkiä liikkumistottumukset poikkeavat toisistaan. Esi-kaupunkialueiden asukkaiden matkoista autolla tehdään noin 42 % ja kantakaupungissa noin 23 %. Pääosa autolla tehdyistä matkoista liittyy vapaa-aikaan (HLT2016). Kaupan asioinnin osalta tiedetään eri selvitysten perusteella, että asiakkaiden kulkutapajakauma keskustan myymälöihin ja keskustan ulkopuolisiin kaupan alueisiin on hyvin erilainen. Helsingin keskustassa myymälöissä asioivat liikkuvat pääasiassa joukkoliikenteellä. Henkilöautolla keskustassa asioi noin 10 %. Keskustan ulkopuolella sijaitsevilla kaupakeskuksissa asioidaan useammin

henkilöautolla. (Esim. Kauppakeskukset osana kestävästä kulutuksesta ja kaupunkirakennetta, KOKKKA –loppuraportti, Aalto-yliopisto 2010).

Helsingin niemen ylittävistä matkoista noin 70 % kuljetaan joukkoliikenteellä. Autoliikenne on viimeisten vuosien aikana vähentynyt niemen rajalla ja kantakaupungin rajalla. Kaupungin rajalla ja poikittaisliikenteessä autoliikenteen määrä sen sijaan on lisääntynyt.

Helsingin ja samalla koko seudun suurin työpaikkakeskittymä on Helsingin keskusta sekä kantakaupungin alue. Helsingin kantakaupungin alueella oli vuonna 2016 noin 230 00 työpaikkaa ja Helsingin esikaupunkialueilla noin 128 00 työpaikkaa. Helsingissä on noin 60 000 työpaikkaa enemmän kuin Espoossa, Vantaalla ja kehyskunnissa yhteensä. Keskustan ulkopuolella suurimmat työpaikkakeskittymät Helsingissä ovat Pitäjänmäki ja Herttoniemi. Tämän lisäksi Helsingissä on useita pienempiä työpaikka-alueita, jotka vastaavat yritysten erilaisiin sijoittumistarpeisiin.

Liikenne- ja katusuunnittelupalvelussa tehtyjen saavutettavuusanalyysojen perusteella sekä väestön että työpaikkojen saavutettavuus autolla paranee vuoteen 2030 mennessä kaikilla Helsingin pienalueilla suunniteltujen maankäytön ja investointihankkeiden toteututtua. Auto on analyysojen mukaan tänä päivänä sekä tulevaisuudessa kaikista kilpailukykyisin kulkumuoto saavutettavuudeltaan Helsingissä. Saavutettavuus on tässä analyysissä arvioitu siten, että kuinka monta asukasta tai yritystä saavuttaa puolesta tunnissa joko omalla autolla tai joukkoliikenteellä alueittain.

Katutila palvelee myös kunnallistekniikkaa

Katutila palvelee liikkujien ohella myös kunnallistekniikkaa. Katujen alla sijaitsee merkittävä määrä vesi- ja viemärijohtoja, kaukolämpöputkia sekä tele- ja sähkökaapeleita. Kaupunkimaisessa ympäristössä niin kadun pinnalla tehtävät työt kuin kadun alla kunnallistekniikkaan liittyvät huolto-, ylläpito- ja laajennustyöt vaikuttavat vapaana olevan katutilan määrään. Etenkin vanhassa kantakaupungissa kadun alla oleva kunnallistekniikka on tullut peruskorjausikänsä. Katutyöt aiheuttavat tilapäistä haittaa liikkujille.

Kaupungin käynnissä olevista aluekehityshankkeista toimitilarakentamisen ja työpaikkojen kannalta erityisen merkittäviä ovat Keski-Pasila, Kalasatama ja Jätkäsaari. Nämä kantakaupungin laajentumisalueet vahvistavat entisestään alueen merkitystä myös työpaikkojen sijaintialueena. Catellan Helsingin toimistokysyntää tulevaisuudessa kartoittavan selvityksen (2016) mukaan suurin kysyntä toimistojen osalta keskittyy jatkossakin ydinkeskustaan, sen välittömään läheisyyteen ja esimerkiksi Pasila-Vallila-Kalasadama-akselille. Isojen toimistokohteiden

toteuttamisen yhteydessä pysäköinti on perinteisesti ollut yksi tärkeimmistä kilpailutekijöistä. Viime vuosina toimistorakentaminen on kuitenkin keskittynyt sijainteihin, joissa on hyvät julkisen liikenteen yhteydet. Erityisesti raskaan raideliikenteen asemien läheisyydessä sijaitsevat kohteet ovat houkutelleet toimitilasijoittajia ja yrityksiä.

Kunnallistekniikkaa on rakennettu merkittävästi edellä mainittuihin aluekehitysalueille, jotka liittyvät kantakaupungin liikenneverkkoon. Muita katutöihin liittyviä syitä ovat mm. kantakaupungin katujen peruskorjaukset, joiden yhteydessä myös päivitetään katujen liikennejärjestelyt nykyisten tavoitteiden mukaisiksi. Myös teknologian kehittyminen teettää jatkossa katutöitä, lähitulevaisuudessa liittyen mm. 5G-verkon laajentamiseen.

Helsingissä on yli kymmenen vuotta ollut käytössä yhteinen kunnallistekninen työmaa -sopimusohjauksellinen yhteisrakentamisprosessi, jonka avulla yhdistetään eri toimijoihin liittyviä katutyöt samanaikaisiksi. Tämä on vähentänyt eri operaattoreiden teettämien erillisten katutöiden haittoja kaikelle liikenteelle. Liikenne- ja katutöiden viestintää parannetaan paraikaa. Viestinnällä on merkittävä vaikutus koettuun saavutettavuuteen. Viestinnän avulla liikkujille annetaan mahdollisuus vaikuttaa omaan matkaansa, joko sopivampaan reittiin tai kulkutapaan vaihtamalla. Tällöin myös reitille jäävä liikenne sujuu paremmin. Lisäksi yhteistyönä Aalto yliopiston kanssa on käynnissä laaja katuhankkeiden ohjelmointiin, suunnitteluun ja toteutukseen tähtäävä kehitysprojekti.

Autoliikenteen sujuvuus

Helsingin autoliikenteen sujuvuuden kehitystä on tutkittu vuosien 2010–2017 välisenä aikana. Nykyisin tilastollisesti luotettavaa sujuvuustietoa ostetaan kaupungille vuosittain kaupallisilta tiedontuottajilta. Autoliikenteen sujuvuus oli vuonna 2017 koko kaupungin tasolla parempi kuin edellisinä tutkimusjakson ajankohtina. Merkittävimmin autoliikenteen sujuvuus parani pohjoisessa ja läntisessä suurpiirissä Kehä I:n remontin valmistumisen johdosta. Sen sijaan autoliikenteen sujuvuus heikkeni edellisvuosiin verrattuna eteläisessä suurpiirissä. Tähän ovat vaikuttaneet laajat katutyömaat mm. Mechelininkadulla, Reijolankadulla, Mannerheimintiellä ja Nordenskiöldinkadulla. Autoliikenteen osalta aamuliikenteen sujuvuus on ollut heikointa keskisessä suurpiirissä koko tutkimusjakson ajan 2010–2017. Sielläkin liikenteen sujuvuudessa on kuitenkin havaittavissa pientä paranemista vuosien varrella.

Kansainvälisessä ruuhkaisuusvertailussa (2017) Helsingissä liikenne oli sujuvampaa kuin Tukholmassa, Tallinnassa, Oslossa tai Pietarissa. Sen sijaan Kööpenhaminassa, Tampereella ja Turussa autoliikenne sujui paremmin kuin Helsingissä.

Helsingin yhteisöverokertymä ja yritysten näkemyksiä liikenteeseen liittyen

Helsingissä yhteisövero tuottaa noin kymmenen prosenttia kaupungin kaikista tuloista. Yhteisöverokertymä oli 528 miljoonaa euroa vuonna 2017. Valtaosa yhteisöverosta kertyy pieneltä yritysjoukolta: 25 eniten yhteisöveroa maksanutta yritystä kerrytti puolet Helsingin koko yhteisöverokertymästä vuonna 2017.

Helsingin kaupunki on tutkinut yritysten näkemyksiä elinkeinopolitiikan onnistumisesta haastattelututkimusten avulla vuonna 2016 ja 2018 (vielä julkaisematon tutkimus). Molempina vuosina kaupungin sisäisten liikenneyhteyksien parantaminen koettiin tärkeimmäksi yksittäiseksi toimenpiteeksi, jolla kaupunki voi edistää yritysten kehitystä ja kasvua. Samalla kuitenkin koettiin, että liikenne- ja kulkuyhteydet, liikenne- ja kulkuyhteydet, liikenteen sujuvuus ja tietyt, autoilun vaikeus tai sen rajoittaminen sekä pysäköintiongelmien vähensivät halukkuutta suositella Helsinkiä sijaintipaikkana oman toimialan yrityksille. Koettu haitta oli kasvanut tuoreemmassa kyselyssä. Kysyttäessä miksi yritys suosittelisi sijaintipaikkaa oman toimialan yrityksille oli vastauksena toimivat liikenne- ja kulkuyhteydet sekä julkinen liikenne. Yrityksien joukossa on siis sekä niitä, jotka kokevat liikenteeseen liittyvät asiat ongelmana, että niitä, joiden mielestä ne vahvistavat Helsingin houkuttelevuutta.

Yrittäjän oma tai työntekijöiden asuinpaikka sekä suuri asiakaspohja ja laajat markkinat mainittiin molempien vuosien puhelinhaastattelututkimuksen vastaajien toimesta selvästi tärkeimmiksi syiksi sille, että yritys sijaitsee Helsingissä. Kaupungin tavoitteena on tarjota yrityksille houkutteleva ja kilpailukykyinen toimintaympäristö, jotta yritykset haluavat sijaita Helsingissä. Yritysten asiakkaiden ja työntekijöiden sujuvat liikenneyhteydet kaikilla kulkumuodoilla ovat yksi keskeinen osa hyvää toimintaympäristöä.

Helsingin kaupungilla on otettu käyttöön yritysvaikutusten arviointi (kh 30.5.2016) osana valmistelu- ja päätöksentekoprosessia. Yritysvaikutusten arvioinnista on annettu ohjeistus, jonka perusteella jo suunnitelluvaiheessa kaavahankkeiden ja liikennehankkeiden vaikutuksia arvioidaan niiden vaikutusalueella oleviin yrityksiin. Lisäksi merkittävistä investointi- ja rakentamishankkeista tehdään laajojen taloudellisten vaikutusten arviointia.

Yhteenveto

Tehtyjen selvitysten ja olemassa olevan tiedon pohjalta tiedetään jo hyvin paljon liikenteen kehityksestä, sujuvuudesta, keskeisimmistä ongelmakohdista sekä yritysten sijoittumisesta ja saavutettavuudesta. Uusi selvitys ei toisi merkittävää uutta tietoa näistä asioista.

Liikennejärjestelmän kehittäminen, katujen kunnallistekniikan ylläpito ja parantaminen sekä tulevaisuuden teknologioiden mahdollistaminen tulevat myös tulevaisuudessa ruuhkauttamaan tilapäisesti liikennettä. Nämä aiheuttavat paikallisesti haittaa niin kävelijöille, pyöräliikenteelle kuin moottorivälineillä kulkeville verrattuna tavoitetilanteeseen. Katutöihin liittyvien haittojen hallintaa ja ketterämpiä toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Myös viestintään ja tiedottamiseen kiinnitetään entistä paremmin huomiota. Kun kaupunkia rakennetaan siten, että liikkujalla on mahdollisuus valita miten liikkuu, vähentää se haittojen vaikutusta liikkujiin.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anna Pätynen, liikenneinsinööri: 310 37110
anna.patynen(a)hel.fi
Elina Luukkonen, yleiskaavasunnittelija, puhelin: 310 37073
elina.luukkonen(a)hel.fi